

امیر علی شیرنواپی

بداایع البدایه

دیباچه

Tyulemissov Madi

tmadi1@gmail.com

مهدی ابوالصل

فصاحت دیوانی نینک غزل سرای لاری * طبع مخزنیدین شوریده هال عاشق لار خرمن جاننغہ اوت سالغودیک بر اتشین
لعل نظم سلکیکا تارتا آلماغایلار * اکر سوز دیباچه سین اول صانع جواهر حمدی بیله مرصع قیلماغایلار * کیم عشق
اهلین الماس لسان شرف * و کوهر بیان لفظی بیلان سایر انسان نینک درّه التاجی قیلدی

رباعی

سبحان الله هو العلی المتعال * کیم ایلادی عشق بحرینی مالا مال
انساننی چو اندا قیلدی غواص مثال * هم کوهر حال بردی هم درّ مقال
و بلاغت بوستانی نینک چمن آری لاری * خیال کلشینی دین صاحب جمال * معشوق لاری کلبن حسنیغه زینت
برکودیک بر اتشین کل وزن کلدسته سیغه باغلا آلماغایلار * اکر کلام فهرستین اول قادر زواهری شگری بیله ملمّع
قیلما غایلار کیم حسن خیلین کل برک عذار رباغی * و نرکس بیمار چراغی بیله * کافهء خلائق قرّه العینی ایتی

رباعی

الحمد لوحدهایا و نعم * کیم کیتی وجود باغیدین خار عدم
اول باغدا بر کل اوتی کیم چکتی علم * جان اوینی یاروتی نظر شمعی نی هم
بو حمد مذکور وثنای مسطورغه کونکول مایل وتیل قایل بولوپ کونکولکا آرام و تیل کا کام یتشماکای * تا رسالت برجی
نینک منیر اختری * و نبوت درجی نینک ثمین کوهری * وما یبطق عن الھوا ترانه سی نینک منظور إلهی * انھو الا
وحی یوحی خزانه سی نینک معتمد علیھی وانا افصح سرودی نینک مترنمی و انا املح ودرودی نینک متکلم * نعتی
نینک تحفه سی انکا واسطه ودرودی نینک هدیه سی انکا وسیله بولماغای

شوی

محمد کیم رسل انجم دور اول آی * قایو آی بلکه مهر عالم آرای
وجودی نینک طفیلی توقوز افلاک * بودعوی شاهد منشور لولاک
آلیب یوز برقدین سرعت سمندی * یانکی آی اول سمندینک سینه بندی
ستام مرکبی برجیس ناهید * ایکی یاندین چناق آی خورشید
ضلالت کونی نینک محزونلاریغه * جهالت دشتی نینک مهجنونلاریغه
شفیع یتکیل آنی جاویدا إلهی * مینی هم قویماغیل نومید إلهی
وصلی الله علیہ وعلی آلہ الطیبین واصحاب الطاهرین وعلی من تبعہم اجمعین الی یوم الدین
بو پریشان اجزانیکنک ورق نکاری * و بو آشفته اوراق نینک قصه کذاری * محبت بیمانه سی نینک جرعه چشی * و
ملامت خم خانه سی نینک سبو کشی * شیدالیغ محله سی نینک رسواسی * و رسوالیغ کوچه سی نینک شیداسی

میت

وفا بوستانی نینک داستان سارایی * ملامت بلبی یعنی نوایی

غنی الله ذنوبہ

آنداق عرض قیلور کیم اول چاغ کیم خراسان جنت تختی کورکان لیق رواجی بيله زینت افزای * و کورکان فرقی
جهانبانلیق تاجی بيله فلک فرسای ایردی * عمروم شېبستانی شېباب شمع لاری نوریدین منور * حیاتیتم کلستانی یکیت
لیک کل لاری عطریدین معتر ایردی * سن مقتضی سیدین طبیعت غه هوا غالب * و هوا غلبه سیدین طبیعت لهوغه
طالیب ایردی * کونکلا کیم چاکیدین کوسومداکی ایسکی توکونلار بر بر عیان * و کوکراکیم کسکان یانکی الیف
لاردین کونکلاکیم خط خط قان * مدام می رغبتی کونکولکا محبوب * و همیشه محبوب الفتی خاطرغه مرغوب *
جانیم عشق باده سیدین مست * و کونکولوم بادهء عشقیدین می پرست

میت

بولماسا آلیمدا کلرخ ساقی احوالیم خراب * یوق ایسه ساقیدا کلکون جام می باغیریم کباب
آز وقت دا باده سیلیدین هوش عقیلم اوی بی یقیلدی * وعشق برقی صلاح و عافیتیم خرمنین کول قیلدی

قطعه

بیراوکه عشق می ایلکیدا مبتلا بولغای * نی تانک اکر انکا هر لحظه یوز بلا بولغای
اکرچه صعب بلاد دور ولی بودور تیلاکیم * که بو بلا مانکا بولغای همیشه تا بولغای
باری شعور صورتی کونکولوم دین کتی و کونکول صورت حالی بر یرکا یتی کیم
تون کون ایاغیم یالانک یاقام چاک * میخانه یولیندا مست بیباک
هر دم یتبان فلک کا هویوم * او باش ایله بارچه کفتکویوم
چون طبع خیلی سلامتدین * و جبلت ذاتی استقامتدین عاری ایرماس ایردی * عاشق کوچه سیدا کیم عجب حالاتغه
غایت * و خمارلیق محله سیدا کیم غریب مشکلاتغه نهایت یوقتورور * عشق دا خواه حبیب جمالی حیرتیدین * و خواه
رقیب خیالی غیرتیدین * و خواه وصال بهاری انتظاریدین * و خواه فراق خزانی خارخاریدین * و میدا خواه مست لیق
عیش و طربیدین * و خواه مخمورلیق رنج و تعبی دین * و خواه میفروش عنایتی دین * و خواه محتسب شکایتی دین *
هر امر واقع بولسه ایردی اول حالغه لایق و اول خیال غه موافق ایردی

رباعی

کونکولومدا نی عنی بولسه ایردی پیدا * تیل ایلار یدی نظم لباسی دا ادا
اول نظم غه جانین قیلیبان خلق فدا * سالورلار ایدی کنبذ کر دونغه صدا

شوی

بو ویران طبعنی بیت ایتسه مسطور * توتوب شهرت نچوک کیم بیت معمور
خرابات ایچره پیدا و نهانی * اول ایردی خلق نینک رطب اللسانی
یوق کیم خرابات درد نشلاری * بلکه مناجات خرقة پوشلاری دیمه کیم عوام ارا ازلی * بلکه خواص افاضلی نینک تیل
لاریکا جاری * و کونکول لاریکا کاری توشار ایردی * و اول زمان نینک کریم الخلق آزاده لاری * بلکه عظیم الشان
شهزاده لاری التفاتیغه مشرف بولور ایردی * خصوصاً سلطنت کنجی نینک در ثمنینی * و قناعت کنجی نینک خاک
نشینی * علم و ذکا اهلی نینک یکانه سی * فقر و فنا خیلی نینک بی نشانه سی * ایتک زهنی دقایق رشته لاری نینک
کره کشایی * و آریغ طبعی حقایق چهره لاری نینک پرده رباعی

میت

طبعی درویش اوزی شاه نیشان ❖ شاه درویش محمد سلطان

ابقا الله تهالا کنز فنايه و آدم اعز غنايه کيم مطلق يا آرتوق راق يا تمام غزل تلیم خامه سی تقریر یغه کیسه دیا خامم
تیلی تحریر کیسه ایردی ❖ فی الحال آنی مشکبار قلم برله کافور کردار صفحه غه رقم کیسه آق و قرانی اندین محفوظ
قیلور ایردی ❖ و یانا هم انکا قرابت حسابلیغ تیز فهم شهزاده لار ❖ و مصاحبت اینتساب لیغ خوش طبع میرزاده لار ❖
متعدد سواد قلیب سایر اولوسقه یابلور ایردی ❖ و عاشق پشه بیقرارلارنیک جلیس محبته ❖ و معشوق شی ه
کلعدارلارنیک انیس صحبتی بولوپ ❖ خواص و عوام اراسیدا اشتها تمام و انتشار مالا کلام تاپار ایردی ❖ و لیکن
خاطریمغه کیلماس ایردی کیم ❖ بو پریشان ایبات نی جمع قیلماق خاطریمغه کیلمیش بولغای ❖ و کونکومکا کچماس
کیم بو پراکنده اشعارغه ترتیب بیرماک کونکومکا کچمیش بولغای ❖ اگرچه الار اخص اصحاب و اعز احباب ایردی لار کوپ
قاتله بو ایش ارتکابیغه التماس ❖ و تکلیف قیلور ایردی لار اما آشفته خیالغه انداق کیلور ایردی کیم

میت

کولماک که اورکانور ایل هر سوزکه دیسه مجنون ❖ اول سوزنی جمع کیسه کولماکنی ایلار افزون

بغای

دیوانه که مست بولسه دایم ❖ کولماککه ایرور سوزی مولایم

اورکانسه اولوس ایماس تحر ❖ کاهی کیراک ایلکا هم تمسخر

و فضاکیم بو سوزلاردین بعضی ذوق و حال یوزیدین تدوین غه مستحق و اعزه آنینک تزیین استیدعا سیدا محق بولغای
لار اما قایل کی

بغای

هر کون ینه بر عشق ایله دور افسانه ❖ هر تون ینه بر شمع غه دور پروانه

ایش انکا جنون منزل انکا میخانه ❖ دیوان یاساماقنی نی بیلور دیوانه

و بر تقدیری کیم قایل جنونی علاج قابلی بولغای ❖ و اوقاتی جام صلاح باده سیدین تولغای

میت

بر طرف بولغای می عشق جنون ❖ بارچه غه قایم مقام اولغای فنون

اما اشعار تدوین قیلغانلاردین بعضی کیم بقاملکید افانی ❖ و بعضی حالا کیم فنا دیریدا باقی دورورلار اولغی زومره دین با
وجود درد بیسه سی نینک غضنفری ❖ و عشق آتھشکاهی نینک سمندری معدن جواهر معنوی ❖ امیر خسرو دهلوی
قدس الله تعالی روحه و فنا میخانه سی نینک رند خرقة چاکی ❖ و بلا پیمانہ سی نینک مست . بیباکی ❖ عشق و محبت
اسراری امین لاری نینک همرازی خواجه حافظ شیرازی سقی الله سراه و سونکغی فرقه دین قدس شیبستانی نینک شمع
انوری و انس کلبستانی نینک عندلیب سخن وری ❖ بلاغت شکرستانی نینک طوطی شیرین کلامی ❖ جاناب مخدومی
حضرت مولانا عبد الرحمان جامی مد الله تعالی ضلال ارشاده علی مفارق الطالبین دیوانلاری اراده بولغای و اویغور عبارتی
نینک فصحاسیدین و ترک الفاظی نینک بلغاسیدین مولانا سگاک و مولانا لطفی رحمهما الله کیم بیری نینک شیرین
ایباتی اشتھاری ترکستاندا بی غایت و بیری نینک لطیف غزلیاتی اینتشاری عراق و خراساندا بی نهایت دورور وهم

دیوانلاری موجود بولغای و غرایب راق بو کیم غرایب معانی اکتسابی اوچون غرایب اقلیم لاریدا طبع سیاحی نی غربت قه سالغان فارسی دثار و ترکی شعار یکیت لار سرخیلی یاری عزیز سهیلی دام توفیقه کیم فارسی اشعار بهاریدا فیض سحابیدین یاققان معانی یامغوری نینک هر قطره سی رشته سی غه شوخ طبع ابکاری بارماغ لاری اوچی یوز کره توکار * و ترکی ابیات میدانیدا عزیمت باد پایین پویه غه سالسه یوز یلقى اولغان دقایق پریش لارینینک سلسله زلفیدین چابک لوق شهواری سنانی نوکی بیله یوز ذره کوتارور * حالیا انکالاسی الفاظ نظمی غه قایل بلکه دیوان تکمیلیغه مایل بولغای * و ینه داغی لطافت شعار ناظم لار ظرافت و ظرافت دثار راقم لار لطایفی غه هر یاندین استماع توشار کیم کوپراکی مطبوع و مقبول دور معنی دریاسیدا مونچه غواص اراسیدا بر بیابانغه خوی قیلغان دیوانه کیم اشیافی دین داغی بیکنانه بولغای * اوزین نی نوع اورتاغه سالغای * و سالسه نی نوع کوهر تاپا آلغای

بای

بو قافله اهلیمه حرم شوقی تمام * جمازه لاری پویه بیله ابری خرام
من خسته که یردین آلا آلمان بیر کام * همره لیق الار بیرله خیالی دور خام
 دایم ایل قاشیدا بو نوع مقبول عذر بیله مشهور * و اوز الیمدا بو معقول بهانه بیله معذور ایردیم * تا روزکار حوادثی اول جهاندار سلطنتی اساسین برهم اوردی * و بیل تحرک لوک سپهر اول کامکار شمع حیاتی اوچوردی * ملک ستانلیق تختی بر شهنشاه مقدمی بیرله تفاخر قیلدی کیم سعادت اختری تاجی نینک کوههری بولماق بیله باشین کوککه یتکوردی * و جهانانلیق تاجی بر انجم سپاه فرقی بیله مباحات کورکوزدی * کیم اقبال کوکی چتری نینک قبه سی * بولماق بیله فرقی قویاشقه یتکوردی * ملک شبستانی بر دولت مشعلی بیرله روشن بولدی * کیم اوچقونی نینک اشعه سیده بدر منیر آلیندا سهادیک یاشوندی و عدل شهرستانی بر معدلت خورشیدی بیله یارودی * کیم هر اشعه سی نینک پرتویدا مهر عالم کیر آلیندا ذره دیک کوروندی * اقلیم کیری کیم همایون القایی شرفیدین فرمان روالیق خطبه سی نینک منبر پایه سی مشتری اوچیغه یتی و کنج بخشی کیم روز افزون جنابی اسمیدین کشور کشای لیق سکه سی نینک مراتی بهبود نقشی ظاهر ایتی * پاک دینی کیم شریعت رواجیدا خورشید رایتی احتسابیدین زهره عودی یوزیداکه تاره لاردین مصحف سطر مصتری یوزیکا جکتی * عدل آینی کیم رعیت رعایتی دا انصاف دهقانی مددیدین مریخ قحط اندیش ثوابت دانه لارین سپهر مزرعیدا ایکتی * صاحبقرانی کیم تیغی سویدین رزم بوستانیدا فتح کل لاری آچلدی * و ملک ستانی کیم عزمی اثریدین بزمی انجمنیدا عنایت سحابیدین ظفر دورلاری ساچلدی

میت

شهی کیم وصفی یوز مینک یل توکانماس دیسه یوز مینک تیل * بو آیتلغانچه یوز مینک یل ینه هربرنی یوز مینک قیل که یوز مینک دین بری ذکر اولماغای ذکر اوک اولسه یوز مینک قرن * بو یوز مینک قردین هم بولسه هربر لحظه یوز مینک یل

بای

عالی نسبی برله قوانیب خانلار * تون کون ایشیکنی یاستانیب خاقانلار
آی یل قدمیدا باش تویوب قا آنلار * جانلار بیله قولوغین قلیب سلطانلار

بای

کردون قدی حکمی یوکیدین خم بولدی * آی لمعه سی رای نوریدین کم بولدی
سلطانلیق انکا کرچه مسلم بولدی * بو طرفه که درویش صفت هم بولدی

یت

بو ینکلیغ یازدی القابینی دوران ❖ که سلطان ابن سلطان ابن سلطان

ابو لغازی مظفر سلطان حسین بهادر خان خلد الله ملکه و سلطانہ و افاضہ علی العالمین برہ و عدلہ و احسانہ

بای

روزی آنکا بارچه کا کام بولسون یا ربّ ❖ ہم دولتی مستدام بولسون یا ربّ

اقبالی می مدام بولسون یا ربّ ❖ ہم عشرتی بردوام بولسون یا ربّ

آمین یا ربّ العالمین

حاصل کیم چون اول سلطنت سپهری نینک قویاشی ❖ انجم شاهی تور تونچی سپهر انجمنی نی مسخر قیلغان دیک تور تونچی اقلیم تحتی دا متمکن بولدی ❖ ربع مسکون خلایقی مسکنیدا فارغ البال و مرفّه الحال ❖ ورفاهیت ما منی دا ساکن

شوی

نیچوک کیم قمر تیکره سیدا انجوم ❖ اولوس اول قویاش ساری قیلدی هجوم

جهان ملکتی نینک اولوغ بیک لاری ❖ ینه پایه دا اورتاراغ دیک لاری

اولوغنی اورتانی کیم خاص عام ❖ رفیع استانیغه ایلاب خرام

یتیب درکھیغه تاپیب یار هم ❖ بودور طرفه راقکیم مینی زار هم

فلک جوفی دا بر آووج خاکدیک ❖ کر آنسیز تینکز ایچره خاشاکدیک

جنایغه کیم عرصه بولمس سپهر ❖ اوشول عرصه نینک کیرپوچی ماه و مهر

اوزومنی سالیب ذره دیک بیقرار ❖ ایتیب اول قویاش نوریدا ذره وار

قویاش عرصه سین چون مطاف ایلادیم ❖ آنی ذره ینکلیغ طواف ایلادیم

چون یوزوم بو سپهر آسادرکاه توفراغیدین بهره مند ❖ و باشیم بو فلک فرسا بارکاه ایتلاری ایاغیدین ارجمند بولدی ❖ اگرچه انا تا اتادین یتی پشت غه دیکنجا بو رفیع دودمان نینک بایری بنده سی ❖ و بو بدیع استان نینک موروثی طغمه سی ایردی ❖ یعنی بو خانه زاده نینک خانه واده سی خانه زاده سی دور

شوی

آتام بو استان نینک خاک بیزی ❖ آنام هم بو سرا بوستان کنیزی

منکا کر خود بولای بلبل و کر زاغ ❖ کیم اوشبو درکه اولغای کلشن وباغ

ولی عمری بو کلشنیدین حوادث ❖ قیلیب جانیمغه هجران رنجی حادث

و لیکن قابلیت قلتی دین و حقارت کثرتیدین هرکز سلاطین عالی مقدار مولازمتی مدعاسی خاطریمغه خطور قیلما یدور ایردی ❖ و خواقین سپهر اقتدار خصوصیتی تمناسی باطینمدا ظهور ایتمایدور ایردی ❖ اما اول حضرت نینک کیمیا خاصیت لیق التفاتلاریدین واکثیر منفعت لیق مراعاتلاریدین ملازمیتیدا بی اختیار ❖ و عبودیت دا دیوانه وار ایردیم ❖ و خورشیدی رایتی دین نهایت سیز تربیت لار قویاش تاغ دین انواع جواهر بیدا قیلغاندیک کونکوم کانین دقایق کوهلاری بیرله آراسته قیلیب ❖ و سحاب کفی دین غایت سیز تقویت لار بولوت توفراغیدین تورلوک ریاحین هویدا قیلغاندیک خاطریم بوستانین لطایف کل لاری بیرله بیر آسته ایلار ایردی ❖ و دربار تیلی کا مجالس دا بعضی ابیاتیم مذکور

و کوه‌نرسار * ایلکی کا محافل دا بعضی غزلیاتیم مسطور بولور ایردی * کاهی عبارتیم قصورین تغیر برماک بیله عیب دین میرآ * و کاهی معانیم فتورین اصلاح قیلماق بیله نقصان دین معرآ قیلور ایردی * و بعضی بیتیم دین برار نامناسب لفظ نی چیقاریب بیر رشته شبه ایچرا بیر در شاهوار تارتغان دیک بیرار لفظ کیورور ایردی * و بعضی غزلیم دین بیرار ناهنجار بیت غه خط اوروب * بیر دشت بوزوغ ایچره بیر قصر زرنکار یاساغان دیک بیرار بیت غه دخل بیرور ایردی بو آشفته ابیاتیم دا اول لفظ و بو پریشان غزلیاتیم دا اول بیت

رباعی

خارا اراسیدا ایری کوهر یانکلیغ * یا کول لار ایچندا ایری اخکر یانکلیغ
یا خود تیکان ایچرا کل احمر یانکلیغ * بلکیم تن ارا روح مصور یانکلیغ
چون بو بیت لار ایوانی اول اصلاح لار نقش و نکاریدین رشک نکارخانه چین و بو غزل لار بوستانی اول اهتمام لار
بهاریدین غیرتی خلد برین بولا باشلادی * صاحب نظر لار کوزیکا محبوبراق و اهل دل لار کونکلیکه مرغوب راق بولوب
خرمتی غایت دین و شهرتی نهایت دین اوتتی الحق

میت

بولدی چو شاه سوردی اصلاح ایتارکا خامه * هر بیته شاه بیته هر نامه شاه نامه
مین بو ویرانه نی اول جواهر نقدی مخزن قیلغان حیرت دین متفکر * و بو کاشانه نی اول مشاعل نوری روشن ایتکان
فکر تیدین متحیر

رباعی

روشن قیلیب اول چراغ تابنده منی * مسعود ایتیب اول اختر فرخنده منی
هر نکته سی یوز قاتله قیلیب بنده منی * هر شفقتی بنده لیغدا شرمنده منی

مونداق حالت دا

شوی

ندا یتکور دی ناکه منهئ راز * که ای افسون کری افسانه پرداز
بلاغت کشوری نینک نکته دانی * فصاحت ملکی نینک صاحب قیرانی
روان خامنک اوچون ایلاب مرتب * عطار و کوز قراسیدین مرگب
معانی خیلی کیم مرئی ایماس اول * همانا قیلدی خامنک جوفی دین یول
اولوس طبعینک سحابی یامغوریدین * بولوب سیراب ایل نظمینک دریدین
سوزینک بر وج اوزه چکتی علمنی * که سوردونک عرش لوحیغه قلمنی
اکرچه اختهری دور هر سوزینک پاک * که ایورولور انینک باشیغه افلاک
و لیکن بو قدر بکر پریشان * بنت النعش دیک بولمیش پریشان
تیلار بیز بو پریشان بولسه مجموع * روان بول کیم ایماس دور عذر مسموع
چو عالی همتی میز بولدی مایل * سین اولدینک مونچه نادر سوزکا قایل
بو نوع ایستایدور ایمدی رای عالی * که قیلغای فکر تینک دیوان خیالی
جهاندا کیم کا بولسه مونچه فرزند * که بولغای مونچه روح افزاو دل بند
روامیدور بیزینک فرخ زماندا * الارنی در بدر قلماق جهاندا

بارین یغ امدی انداغ کیم اتالار * سور وک طفلین نیچوک کیم کدخالار
 که بار اول خیل سرکردان ساده * سنکا فرزند و بیز کا خانه زاده
 اولار بیچاره و بیز چاره رس بیز * سین ار نامهربان سین بیز ایماس بیز
 چو بیلدینک حکم هر ایشکا رجوع ایت * روان مقصود ساری اوق شروع ایت
 مرتب قیلماغونچه تینما بیر دم * سوز اولدی مختصر والله اعلم

بو واجب الاتباع امر و قوعیدین * و بو یصیح السکوت حکم صدوریدین دود باشیمغه آشتی * و اوت دماغیمغه توتاشتی
 * خامم تیلی لال * و تیلیم خامه سی شکسته مقال بولوب * نی شروع قیلورغه قوت * و نی عذر ایتورغه قدرت غایت
 اضطراف * بلکه اضطراردین اوزواقعم غه صادق واوز حالیمغه موافق تیلیم بو بیت غه متکلم و کونکلوم بو نواغه مترنم
 ایردی

یت

نوابی غمغه قالدی اوز کلام جانفزا سیدین * اینکدیک کیم یتار بلبل غه محنت اوز نواسیدین
 که ناکاه خرد پیری نهیب اوردی * وعقل خبیری یوزومکا یوکوردی

شوی

که فلان بو نی تیره جانلیق دور * نی بلا عجز و ناتوانلیق دور
 رنج کورمای کیشی تاپارمو فراغ * کونکلی اورتانمین یارورمو چراغ
 تخم یرکا کیریپ چیچاک بولدی * قورت جاندین کیچیب ایپاک بولدی
 لاله تخمیچه غیرتینک یوق مو * بیله قورتیچه همتینک یوق مو
 ایلاسناک هم شروع جان چکسانک * سعی دا یوز پیاله قان چکسانک
 سین مو برکونک دورور انکا تیزین * بلکه شه سعی ایتکوسی تدوین
 چون خرددین یتشتی بیله نوید * منکا بولدی اوزمدین اوزکا امید
 تینکری توفیقیغه دعا ایلاب * شه جنایغه التجا ایلاب
 حکم مضمونیغه قلم چکتیم * صفحه ترتیبی غه رقم چکتیم
 آرزیماس کر یغارغه اول خاشاک * چون بو دورلار نهران دورور نی باک
 کرچه بس تیره دورور اول ظلمات * غم ایماس چون بار انکا آب حیات

بو دیوان ان شاء الله تعالی اندا بو ضابطه بیله کیم مذکور بولور مرتب بولغای * و بو رابطه بیله مسطور بولور احیا تاپقای *
 نچه نوع ایش کیم مونده مرعی بولوبدور * اوزکا دیواندا کورولمایدور * اول بودور کیم هر کیشی کیم دیوان ترتیب
 قیلیب دورور * اوتوز ایکیکی حرفدین کیم خلایق عبارتیدا واقع دور * و اولوس کیتابتیدا شایع دور * تورت حرف غه
 تعرض قیلمایدورلار * چون سوز عروسی نظم حریری نینک مطبوع کسوتین * و موزون خلعتین کییب جیلوه آغاز
 قیلسه * حقه یاقوتی داغی اوتوز ایکی کوهردین چچانکیم تورتیغه نقصان واقع بولسه مقرر دور کیم جمالیغه اندین قصور و
 کلامیغه اندین فتور واقع بولغوسی دورور

طعمه

شوقی که اولوس حسن و جمال اولغای انکا * بیر حسن ینه حسن مقال اولغای انکا

لعلی ارادورلاریدا کر بولسه قصور * سوز دیردا کیراک که انفعال اولغای انکا

بو جهت دین اول تورت حرف جوهرین داغی اوزکا حروف جواهری سلکیکا تارتیب غزلیاتنی اوتوز ایکی حرف ترتیبی بیله

مرتب قیلندی * یه بو کیم هر حرف غزلیاتی نینک اول بیتلیکان غزل بیله اوزکا غزل لار بیله اراسیدا اسلوب حیثیتی دین تفاوت ریایت قیلمایدورورلار * مقرر دور کیم هر امردا هر لفظه حق سبحانه و تعالی حمدیدین یا رسول الله علیه الصلوٰة والسلام نعتی دین یا بو ایکی ایشکا دلالت قیلوردیک بر آمردین غافل بولماماغلیق اولی دور اگرچه هر لحظه بو سعادت میسر بولماسا هر متعین امر افتتاحیدا خود نی نوع تغافل و تکاثل روا کورولکای

رباعی

کرچه ایرور تینکری تعالی سوزی * باشدین ایاغیغه کلام قدیم
کورکه ایرور اولی هر سوره نینک * بسم الله الرحمن الرحیم

رباعی

بو ایشکا حدیث هم ایرور شاهد حال * کیم ثابت ایرور که کل امر ذبال
هم بیله عیان قیلدی خودای متعال * هم اولچه رسول دیدی بار دور انکا دال
بو نوع خیال خاطرغه کیلکان اوچون هر حرف غزلیاتی نینک اولغی غزلی یا تینکری تعالی حمدی بیله موش یا رسول
صلوٰه الله علیه نعتی بیله مفتاح یا بیر موعظه بیله کیم بو ایکی اشتین بیریکا دال بولغای موضح قیلندی ینه بیر بو کیم
کوییا بعضی اهل اشعار تحصیلدین و دیوان تکمیلدین غرض مجازی حسن و جمال توصیفی و مقصود ظاهری خط و
خال تعریفی دین اوزکا نیمه انکلامایدورلار دیوان تبیلغای کیم اندا معرفت آمیز بیر غزل تابیلماغای و غزل بولغای کیم
اندا موعظت انکیز بیز بیت بولماغای مونداغ دیوان بیتلیسه خود اسر و بیهوده زحمت و ضایع مشقت تارتیلغان * بولغای
اول جهتدین بو دیواندا حمد و نعت و موعظه دین باشقه هر سوز انکیز غزلیدین کیم استماع مهوشلارغه موجب سرکش
لیک و غمکش لارغه باعث مشوش لیق بولغای * برار ایکی رار نصیحت آرا و موعظت اسا بیت ارتکاب قیلندی * کیم
الارنیک لمعه رخساری عفت برقعیدین کوب تاشقاری لامع بولماغای * تا بولار نینک وجودی خرمنی اول برق
احراقیدین بالکل ضایع بولماغای یوقکیم بو غزل لار غزاله لاری جیلوه کرلیک ساز * بلکه پرده درلیک آغاز * قیلسه لار
بو بیت لار نینک نصیحت ساز و اعظه لاری و موعظه پرداز ناصح لاری مانع بولغایلار

مشوی

یعنی اول کلچهره لار ناز ایتسه لار * عقل دین بغماسین آغاز ایتسه لار
عشوه کرلیک قیلسه لار غماز اولوب * پرده در لیک ایتسه لار طناز اولوب
لمعه عارضلاریدین هر نفس * قیلسه لار عالمی کیدورماک هوس
بو نصایح اهلی حکمت لار بیله * یوز تومان پند و نصیحت لار بیله
مانع اولغایلار الارغه هر زمان * تا زمان اول فتنه دین تابقای امان

ینه بو کیم سایر دواینده رسمی غزل اوسلوبیدین کیم شایع دورور * تجاوز قیلیب مخصوص نوعلاردا سوز عروسی نینک
جیلوه سیغه نمایش و جمالیغه آرایش بیرماید ورورلار * و اگر احیاناً مطلع مخصوص نوع دا واقع بولغان بولسه همول
مطلع اوسلوبی بیله اتمام خلعتین * و انجام کسوتین کیدورمایدورلار * بلکه توکانکونچه اگر هر بیت مضمونی وصال
بهاریدا کل آرابیغ قیلسه * یانا بری فراق خزانیدا خارخارلیق قیلیب دورور * بو صورت داغی مناسبت دین یراق *
وملایمت دین قیراق کوروندی * اول جهت دین سعی قیلندی کیم هر مضموندا مطلع واقع بولسه * اکثر انداق بولغای
* کیم مقطع غه صورت حیثتی دین موافق * و معنی جانبی دین مطابق توشکای

رباعی

هر یردا بهار اولسه چمن بولسه کیراک ❖ هر قایدا که کل بولسه تیکان بولسه کیراک
هر قایدا تیکان رنج محن بولسه کیراک ❖ هر قایدا خزان بولسه تیکان بولسه کیراک

رباعی

زاهد خوش ایماستورور خرابات ایچرا ❖ فاسق نی تیلار اهل مناجات ایچرا
غربت که قاتیق توتوب دور لار آنی خلق ❖ بو دور که توشار کیشی سوروک یات ایچرا

ینه مثنوی بیله قضایدین باشقا کیم إن شاء الله آلا ر داغی هر قایسی باشقا مجلد بولغای هر نوع شعر دین مثلاً روح افزا
مخمس لار بارچه خمسه زینت و روان آسا مسدس لار بارچه سته زینت و مفید رباعیات بارچه لطافت آمیز و نافع مقطعات
بارچه منفعت انکیز و دلپزیر مستهزاد لار بارچه نینک وصفی زاید الخد و بی نظیر فرد لار بارچه لطف و روانلیغ دا مفرد و
نامی معملا لار بارچه آت یاشورما قدا ساتر و کرامی نفر لار بارچه نینک مبطن لوغی ظاهر و مسلسل ترجیع لار بارچه
مرغوب و موعتدل تو یوغلار بارچه ترک اوسلوب بو ابیات ذیلیدا محفهل و بو اشعار خیلیدا مذیل بولدی ❖ غرض بو
فهرست دین کیم ❖ بو زیبا عذار یغه یازیلدی مقصود بو دیباچه دین کیم بو رعنا رخساریغه بیتیلدی اول ایردی کیم چون
سلاتین دین قای بیر ی کیم بنای قویوب دور لار ❖ منع و ایوانی چیکیب دور لار رفیع اول بنا رواقیدا اول ایوان طاقیدا اوز
اسم لارین تحریر ❖ اوز القاب لارین تقریر قیلیب دورور لار کیم ❖ تا اول ایوان طاقی بولغای ❖ اول اسم اندا باقی بولغای

رباعی

کیم قیلسه عمارتی که مقدور اولغای ❖ چون اسم کیتابه سیدا مسطور اولغای
نی چاققاچه اول بنا که معمور اولغای ❖ اول اسم اولوس تیلیدا مذکور اولغای

چون بو قبهء سپهر تمثال قصری دورور معلی اول حضرت نینک طبع لطیفی نینک معماری بنا قیلغان ❖ و بو روضهء
فردوس مثال باغی دورور جهان آرا ❖ اول جناب نینک خیال شریفی نینک باغبانی طرح سالغان ❖ و بو قصر اساسی
نینک طاقیدا اول روز افزون جناب یازیلسه نی غریب ❖ و بو باغ کیریاسی نینک رواقیدا اول همایون القاب بیتیلسه نی
عجیب

مشوی

غرض اول ایردی کیم بو قصر عالی ❖ که هرکز بولماغای یا رب زوالی
ایبی دور که شه بنیاد قیلیمیش ❖

که تا بولغای بو قصر چرخ کردار * بو اسم ایوانیدا بولغای نمودار
آلا تا چرخ قصری سایر اولغای * نجوم ایوانی ایچرا دایر اولغای
بو شه ایوانی عمری نینک بناسی * متین اولسون نیچوک کیم چرخ اساسی
قدر دیوانیدین هر لحظه کامین * قضا دلخواهیدیک یتورسون آمین

ینه دقایق شعار محقق لار خدمتی دا و حقایق دثار مدقق لار حضرتیدا غرضیم اولدورور کیم بو بریشان ابیات کیم شرح
قیلغاندیک ترتیب ثابتی * بو ضابطه قیدیغه کیرماس دین * و بو رابطه سلکیکا تارتیلماس دین بورون * بو جهت دین
کیم اکر بعضی سی وسط سن دا آیتیلغان بولسه * بعضی سی صغر سن دا دلیل ایردی * و بعضی فکری بولسه و بعضی
بدیهه و بعضی ساغ ایرکانده بولسه بعضی سی اوسروک لوکدا و بعضی هوشمندلیقدا بولسه بعضی دیوانه لیقدا و اقع بولوب
ایردی ارالاریدا شایدکه فاحش تفاوت بولغای دیب جمع قیلماغیغه دیرلیک قیلینماس ایرور * اما خلایق اراسیندا مینک
بیت ایکی مینک بیت ارتوقراق اوکسوکراک کیم اوزلاری جمع قیلیب ایردیلاز بغایت مشهور اولوب ایردی * بولارنینک
ترتیبی غه حکم بولغاندین سونکرا بعضی ابیاتی کیم حاضراق و بعضی غزلیاتی کیم ناتمام راق ایردی * کتابت
شیوعیدین و شهرت وقواعیدین اوزکا لار اراسیدین خارج قیلماق لیق متهعذر بلکه محال کوروندی * اول جهت دین هر
قایسی اوز ایریدا نظم سلکیکا کیردی

رباعی

کل بولسه داغی تیکان بولور بستاندا * در بولسه داغی صدف بولور عماندا
سکر اولسه خمار هم بولور دوراندا * عیب ایلاما ساده بیت اولور دیواندا

رباعی

یوز کل اراسیندا بیر تیکان بولسه نی تانک * یوز یخشی ایچیندا بیر یمان بولسه نی تانک
مینک ساغر ایچیبان ایله کیم آب حیات * بیرنینک تهی داکه درد دین بولسه نی تانک
سوز رشته سی اوزالدی و مقصود کوهری اراده قالدی * بو مذکور بولغان مخادیم غه حاصل کنم التماسیم بو دورور کیم

رباعی

بو نامه غه کیم خامم ایتیب دور تحریر * ایلاردا نظاره اهل معنی بیر بیر
تقصیر تاپیلسه ایلاسونلار تغیر * تغیر بیروردا قیلماسونلار تقصیر

رباعی

عیب استاکوچی سوزیدورور بارچه خلاف * فیروزه نی خر مهره دیبان سورسه کذاف
چون جوهرینی ظاهر ایتار اهل معاف * مونداق جوهرغه تینکری برکای انصاف

رباعی

یا ربّ چکبان جز رقم جرم کنه * نامن نی قرا قیلدیم و عمر ومنی تباہ
رحمت سویدین یوماسانک اول نامه نی آه * محشر کونی نیتکامین مینی نامه سیاه

رباعی

کام ایلا نوایی غه فنانی یا ربّ * چون بولدی سینینک یولونکدا فانی یا ربّ
لطف ایلا بقای جاویدانی یا ربّ * اول دم سین بیل نی ه قیلسانک آنی یا ربّ

تم

Elishir Newai

Bedayi'ul - Bidaye Dibachisi

Tyulemissov Madi

tmadi1@gmail.com

مہدی ابو اصل

Nahayiti méhriban we rehimdi Allaning ismi bilen bashlaymen

Rubaiy:

Pak bütin we muqeddes Tengri ishq deryasini limpu liq toldurdi.

Insanni uning ichide ghewwas qildi. Uninggha hem göhirini, hem notuq unchilirini berdi.

Rubaiy:

O yekke-yégane Tengrige hemdusana éytimen, u birge muweppeqiyet we német berdi.

Mewjutluq béghidin yoqluq tikenliri ketti. U baghda bir otqashdek gül échilip jan öyini we köz shémini yorutti.

Mesnewi:

Peyghemberler yultuz bolsa Muhemmed Eleyhissalam aydur.

Ay emes belki alemni yorutquchi quyashtur.

U mewjut bolghanliqi üçhünla toqquz asman mewjut bolghan. "Eger sen bolmisang asmanlarni

yaratmas idim" dégen hedis buninggha guwahdur.

Uning arghimiqining süriti chaqmaqtin yüz hesse téz, yéngi ay u arghimaqning töshbéghisidur .

Mushteri bilen Zuhre seyyariliri ulighingning.

Jabduqliri, ay bilen quyash uning ikki yénidiki zibu-z innetliridur.

Ey Tengrim, xar-zarliq kochisinining ghemkinlirige we nadanliq bayawinining sewdayilirigha uni daim shapaetchi qilghin. Ey Ilahim, ménimu uningh shapaitidin naïmid qoyma.

Béyit:

Wapadarliq bostanining dastanchisi, japa-musheqqet bulbuli, yeni Newai.

Béyit:

Aldimda gül yüzlük bolmisa, ehwalim xarab,

Saqining qolida gül reng sharab jami bolmisa baghrim kawap.

Qit'e:

Biraw ishq bilen meyning qolida tutqun bolghan bolsa, eger uninggha her nepeste yüzlep bala-qaza duch néme ejeb?

Gerche bala-qaza qanchiliq müshkül bolsimu, lékin tilikim shuki, manga bu bala-qaza hemishe bolup

Béyit:

Sewdayilar herqandaq sözni dése , kishiler u sözni külke desmayisi qilish üçün öginidu. Undaq sözlerni toplisa külke téximu bek kötürülidu.

Rubaiy:

Sewdayilar mest bolsa, uning sözliri külkige yéqin bolidu. Kishiler u sözni ögense heyran qalmang. Chünki, gahida kishilerge mesxirimu kérek-de.

Rubaiy:

*Her küni yene bir ishq bilen epsane, her kéchisi yene bir sham etrapida perwane idi.
Uning ishi sarangliq, uning menzili meyxane tursa; undaq diwane (sewdayi) diwan (toplam) tüzüshni néma bilsun?*

Béyit:

Ishq sewdayiliqining sharabi bir terep bolsa, uning ornini ilim-pen igileydu.

Rubaiy:

Bu karwan ehlige herem shewqi chüshken bolup, ulagliri buluttek téz yüridu.

*Men ajiz bichare qedimimi yerdin alalmaywatsam, u lar bilen hemrah bolup teng yürüsh manga xam
xiyal emesmu?*

Nezme:

U shundaq padishahsh, uning süpetlirini yüz ming til yüz ming yilghiche éytsimu, bu éptilghan yüz ming yildin yene herbiri yene yüz ming bolghan teqdirdimu tügilmeydu.

Uning zikri yüz ming qern'ghiche bayan qilinsimu, bu yüz ming qernning herbir deqiqisi yüz ming yilgha barawer bolghan teqdirdimu uning zikrining yüz mingdin biri tügimeydu.

Rubaiy:

Xanlar uning aliy nesebi bilen söyünse, xaqanlar kéche-kündüz uning ishikide yatidu .

Qaghanlar ay-yillap uning qedemlirige bash qoysa, su ltanlar jan-dil bilen uninggha qulluq qilidu.

Rubaiy:

Uning permani yükidin pelekning qamiti égildi.

Pikirlirining parlaq nuridin ay sholisi xireleshti.

Gerche padishahliq uninggha tewe bolghan bolsimu, shunisi ajayipki, u yenila derwish süpetlik idi.

Béyit:

Dewran uning leqemlirini mundaq yazdi: sultan ughli sultan ughli sultan.

Rubaiy:

Ey Tengrim, hayot hemmisi uning arzusi boyiche bolsun, bext döliti menggülik bolsun.

Ey Tengrim, teley-iqbal sharabi uninggha hemishe nésip bolsun, rahet-paraghiti toxtawsiz dawam qilsun.

Mesnewi:

Goya ay etrapidiki yultuzlardek xalayıq u quyash süpet shah terepke yüzlendi.

Jahan memlikitining ulugh begliri we ottura haldikilermu uning ayighida boldi.

Ulughlar we otturidikilerla emes, belki pütkül xasu am uning yüksek astanisige yüzlendi,

Uning dergahigha yétip yademge érishti. Shunisi ajayıpki, men zar natawanmu (uninggha érishtim.)

Uning asmini ékinzarida bir changgal tupraqtek boldum. Eger, uningsiz bolghanda déngizdiki bir xeshektin ibaret idim.

Uning yükiekliki aldida pelek bir meydan boldi. Ay bilen quyash ashu meydanning késekliri boldi.

Men u quyashning nurida zerridek boldum. Özümni zerrichilerdek biqarar qildim.

O quyash süpet shahning meydanini tawapqah qilip, uni zerrichilerdek tawap qildim.

Mesnewi:

Atam bu astanining chakiri, anam bu saray bostanining kéniziki.

Men eger bulbul bolay yaki quzghun bolay bu dergah manga gülshen we bagh idi.

Lékin, hayot hadisiliri tüpeylidin bu gülshendin ayrilip, uning hijran azabi jénimgha patqan idi.

Rubaiy:

*Goyaki tashlar arisidiki göherdek idi yaki kül arisidiki choghdek idi .
Yaki tikenler ichidiki qizil güldek , belki beden ichidiki pak rohtek idi.*

Béyit:

Shah islah qilishqa qelem tewretkendir kényin, her béyitim shah béyit, her namem shahmane boldi.

Rubaiy:

*Méni bu nurluq chiragh yorutti. U teley yultuzi saadetmen qildi.
Uning herbir hékmiti méni yüz qétim bende qildi, herbir shepqiti bendilikte shermende qildi.*

Mesnewi:

*Tosattin manga ghayib sirlardin xewer bergüchi mundaq belge berdi: ey epsun'ger, ey epsanichi,
Balaghet élining hékmet igisi, pasahet memlikitining sahibqirani,
Qeliming uchini heriketke sal, atarutning köz qarichuqidin siyah al,*

*Meniler guruhi eger boysunmisa, qeliming xewpi haman bash egdürgisidir.
Xalayıq tebiiting bulutining yamghuridin qénip ichip, el nezming ünchiliridin behrimen boldi.
Sözüng yükseklik üstide tugh tarttı. Qelimingni erish lewhesi üstide yürüzdüng.
Gerche herbir sözüng pak yultuzdek bolup pelek uning béshida örgulsimu,
Lékin, bunchiwala parakende qizlar atisiz balilardek chéchilip yürüptu.
Biz bu chéchilghanlarning jem bolushini tileymiz. Shuninggha meshghul bol, özre éytma.
Sen munche nadir sözlerni éytting. Bizning aliy himmitimiz uninggha mayil boldi.
Pikrimiz shuni isteyduki, emdi diwan tüzüshning xiyalini qilghaysen.
Jahanda her kishige munchiwala perzent bolsa, ular shunchila shox we yéqimlik bolsa,
Bizning mubarek zamanimizda ularni jahanda sergerdan qilish rawamu?
Emdi sen goyaki atilar bir top balilirini öylük-ochaqliq qilghinidek ularning hemmisini yighqin.
U sergerdan, sadda guruh sanga perzent bolsa, bizge jemettur.
Olar bichare bolsa bir chare qilghuchilarmiz, eger sen naméhriban bolsang biz undaq emesimiz.
Emdi permanni bilgen bolsang, ishqa kirishkin. Peqet, shu meqset terepkila qarap yürüsh qilghin.
Ular tertipke séilimighuche bir demmu tinip tapma, söz qisqa qilindi. Tengri eng yaxshi bilgüchidur.*

Béyt:

Goyaki bulbulgha öz nawasidin méhnet-musheqqet yetkinidek, Newai özining janni huzurlandurghuchi sözliri tüpeylidin ghemge qaldi.

Mesnewi:

*Ey palani, bu néme ganggirash, néme dégen bala-qaza ajizliq we natawanliq?
Kishi japa chekmey paraghet tapalamdu, chiraghmu köngli köymestin yoruq chachalamdu?
Uruqmu yerge kirgechke chéchekke aylandi, qurtmu jénidin kéchip yipek boldi.
Lale uruqichilik gheyriting yoqmu, pile qurtichilik himmiting yoqmu,
Eger sen jan-diling bilen ishqa kirishseng tirishchanliq bilen qan-ter tökseng,
Senmu uninggha zinnet bérisen, shamning tir ishchanliqi bilen diwan wujudqa kélidu.
Eqildin mana shundaq ilham yétishti, manga özümدين özgiche bir umid peyda boldi.*

*Tengrining muweppeqiyet ata qilishini tilep dua qilib, shahning dergahigha iltija qilib.
Höküm mezmuni boyiche qelem tewrettim, sehipilerni tertiplep yézishqa kirishtim.
Gerche u xes-xeshekler yighishqa erzimisimu, lékin bu ünchiler uning ichide yoshurun'ghan;
Gerche u zulmet nahayiti qarangghu bolsimu, u yerde abihayat bolghanliqi üchiün ghem-endishe yoq
idi.*

Qit'e:

*Uning hösn-jamali kishilerge zoq-shoq bolghay, chirayliq hösni yene chirayliq sözimu bolghay.
Le'li yaqutlirida eger qusur bolsa, söz alimide uninggha xijilliq bolghay.*

Rubaiy:

*Kelamullah gerche bashtin axirghiche ulugh Tengrining sözidin ibaret bolsimu.
Qarap baq, herbir sürining béshi nahayiti köyümchan we rehim-shepqetlik Allaning ismi bilen
bashlan'ghan.*

Rubaiy:

*Bu ighqa hedismu guwah, hemme ishta buninggha riaye qilinghan.
Ulugh Tengrimu shundaq bayan qilghan. Resulillamu ashundaq dégen, buninggha delil-ispat bar.*

Mesnewi:

Yeni u gül yüzlükler naz qilsa, eqil we dinni bulang-talang qilishqa bashlisa,

Ghemze qilip chirayliq qiliqlarni qilsa, perdilerni kötürüp naz qilsa.

Her nepeste chéhrilirining nurliridin alemni köydürüshke hewes qilsa,

Bu nesihet ehli hékmetliri bilen, yüz tümen pend-nesihetliri bilen.

Ulargha her daim tosqun bolghay, chünki shu arqiliq zaman ularning pitnisidin aman bolghay.

Rubaiy:

Her yerde bahar bolsa chimen bolsa kérek, her qayda gül bolsa tikenmu bolsa kérek.

Her yerde tiken bolsa retju méxnet bolsa kérek. Qayda xazan bolsa tiken bolsa kérek.

Rubaiy:

Zahid meyxanida xushal bolmaydu, pasiqalar munajat ehli ichide néme ish qilsun?

Ghéribliqni hemme kishi qattiq dep bilidu. Chünki, kishi u yerde bir top yatlar ichige chüshidu.

Rubaiy:

Kim iqtidar körsitip imaret bina qilsa, oning lewheside isimliri yézilghay.

U bina qachan'ghiche awat bolsa, u isimmu xalayıq tilde zikir qilin'ghay.

Mesnewi:

Meqset shuki, ey Tengrim, bu aliy qesir hergiz zawal tapmisun.

Shah bu binani qurup uni zaman qesridek awat qildi.

Oni shahning tirishchanliqi qurup chiqti, méni peqet mimar (binakar) dep perez qil, belki ishlemchi dep bil.

Eger ishlemchi yaki mahir binakar bolsun, öz ishigha minglap heq aldi.

Shahning altun neqishlik qesiri pütkendin kéyin, ulargha qesir ichide néme alaqa bar?

Ibrahim Xelillulla eger kebini qurghan bolsa, uninggha yene "qaysi ustaz qildi?" déyishning hajiti barmu?

Shuningdek Iskender sépil soqturdi, uninggha kimmu "bu sépilning ishlemchiliri kim idi?" désün?

Imaret qurush ishida kim altun serp qilsa, bina shuning ismi bilen ayan bolidu.

Binani qurushqa gerche hemme kishi qatnashsimu, lékin uni yenila qurdurghuchining ismi bilen ataydu.

Xelq ichide shundaq bir qaide barki, bina üstide qurdurghuchi ismi yézilidu.

Shahning étini mushu menide bildim, shunga uni bu qesir aywinining üstige ornattim.

Chiünki, bu pelekten yüksek qesir mewjut olsila, bu isim uning awinida namayan bolghay.

Taki pelek qesri seyle qilip, yultuz awinida aylinip tursila.

Bu padishah ömri ayrwinining binasi goyaki pelek asasidek mustehkem bolsun.

Uning arzuliri her nepeste qudret diwanidin teqdir xahishidek qandurulsun, amin.

Rubaiy:

Bostanda güli bolsa yene tikenmu bolidu, déngizda ünche bolghan iken sedepmu bolidu.

Dewranda sharap mewjud bolghan iken xumarmu bolidu, diwanda sadda béyitmu bolup qalidu.

Eyibke buyruma.

Rubaiy:

Yüz gül arisida bir tiken bolsa, yüz yaxshi ichide bir yaman bolsa ejeblenmeng.

Abi hayattin ming jam ichilse, birining tégide léyi bolsa heyran qalmang.

Rubaiy:

Qelimim bayan qilghan bu namige mene igiliri bir-birlep nezer salghinida,

Qusur tépilsa özgertsun, özgertishte nuqsan sadir qilmisun.

Rubaiy:

*Eiyib izdigüchilerning sözi hemmisi alghan, piruzini éshek munchiqi dése, bu özi lap.
Epu qilghuchilar jewherlirini ayan qilidu, Tengri mundaq jewherlerge insap ata qilghay.*

Rubaiy:

*Ey Tengrim, gunahliq herplerni yézip nameni qara qildim, ömrümni xar qildim.
Ah, bu rexmet süyi bilen yumisang, men namisi qara mehsher küni qandaq qilarmen?*

Rubaiy:

*Ey Tengrim, Newaigha yoqluqni meqset qilghin, chünki u séning yolungda yoqaldi.
Ey Tengrim, uninggha ebediy baqiyliq ata qil, uni néme qilsang shu chaghda özüng bil.*

